

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM – wersja skrócona

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Zespołu Szkół Mechanicznych Elektrycznych i Elektronicznych jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Pracownik ZSMEiE traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Pracownik ZSMEiE, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej placówki oraz swoich kompetencji. Niniejszy dokument uwzględnia standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

- § 1.1. Ilekroć mowa o pracowniku, należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia w Zespole Szkół Mechanicznych Elektrycznych i Elektronicznych, w którego skład wchodzi Technikum nr 5, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5, Internat, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Basen.
2. Ilekroć mowa o małoletnim należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18. roku życia.
 3. Ilekroć mowa o rodzicu, należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego rodzica lub opiekuna prawnego. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
 4. Zgoda rodzica małoletniego oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami małoletniego, należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia niniejszej sprawy przez sąd rodzinny.
 5. Przez krzywdzenie małoletniego należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karnego na jego szkodę przez jakąkolwiek osobę lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.
 6. Ilekroć mowa o dyrektorze należy przez to rozumieć dyrektora ZSMEiE.
 7. Ilekroć mowa o szkole należy przez to rozumieć Zespół Szkół Mechanicznych Elektrycznych i Elektronicznych w Toruniu, w którego skład wchodzi Technikum nr 5, Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5, Internat, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Basen.
 8. Osoba odpowiedzialna za Internet, to wyznaczony przez dyrektora pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez małoletnich, na terenie ZSMEiE oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie, we współpracy z nauczycielami przypisanymi do właściwych pracowni informatycznych.
 9. Ilekroć mowa o Polityce, należy przez to rozumieć Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w ZSMEiE .
 10. Osoba koordynującą działania związane z Polityką ochrony małoletnich, to wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad jej realizacją, monitorowaniem i aktualizacją, w tym za przygotowanie personelu do jej stosowania oraz wszczynanie procedury „Niebieskiej karty”, we współpracy ze szkolnym zespołem interdyscyplinarnym.
 11. Osoba odpowiedzialna za zgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego i zamieszczenie informacji o tym w rejestrze, to każdy pracownik szkoły, który podjął podejrzenie, iż dziecko / małoletni jest krzywdzony.
 12. Dane osobowe małoletniego to wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich

- § 2.1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
 3. Pracownicy monitorują sytuację małoletnich w szkole.
 4. Pracownicy znają i stosują Zasady bezpiecznych relacji między małoletnim a personelem szkoły, w tym zachowania niedozwolone wobec małoletnich:
 - **Relacje personelu z małoletnimi**

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania poprawnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.
 - **Komunikacja z małoletnimi**
 - W komunikacji z małoletnimi zachowuj cierpliwość, spokój i szacunek.
 - Słuchaj uważnie małoletnich i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
 - Przestrzegaj tajemnicy informacji wrażliwych, dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
 - Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, poinformuj go o tym.
 - Szanuj prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
 - Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z małoletnim na osobności, zadbaj, aby być w zasięgu wzroku innych lub umożliwić innym wejście do danego pomieszczenia. Możesz też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
 - Zachowuj się w obecności małoletnich w sposób stosowny. Używaj właściwych słów i gestów. Czynienie obraźliwych uwag jest zabronione.
 - Poinformuj małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, mogą o tym powiedzieć Tobie lub innej dorosłej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
 - **Działania niedozwolone w relacjach z małoletnimi**
 - Niedopuszczalne jest dyskryminowanie małoletniego ze względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
 - Niedopuszczalne jest nawiązywanie z małoletnim relacji intymnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze.
 - Niedopuszczalne jest utrwalanie wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
 - Niedopuszczalne jest proponowanie małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji.
 - Wszystkie ryzykowne sytuacje, muszą być zgłaszane Dyrektorowi.

- **Kontakt fizyczny z małoletnimi**
 - Fizyczny kontakt z małoletnim służy tylko zapewnieniu bezpieczeństwa małoletniemu lub innym osobom.
 - Zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.
- **Kontakty poza godzinami pracy.**
 - Kontakt z małoletnimi powinien dotyczyć wyłącznie celów edukacyjnych lub wychowawczych.
 - Komunikacja między małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami w pierwszej kolejności powinna odbywać się przy wykorzystaniu kanałów służbowych.
 - Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i ich rodzice / opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców oraz opiekunów.
- **Bezpieczeństwo online**
 - Należy pamiętać, że w publicznie dostępnym profilu nauczyciela/pracownika, wszelka aktywność jest również dostępna dla małoletnich i ich rodziców/opiekunów. Dlatego nie należy zamieszczać na nim treści, które byłyby niestosowne w bezpośrednim kontakcie z małoletnimi lub ich rodzicami/opiekunami.
 - W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne małoletnich powinny być wyłączone / wyciszone, a pracowników powinny być wyciszone. Pracownicy muszą pozostawać na terenie szkoły w stałym kontakcie z dyrekcją placówki.

5. Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z *Zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu*.

6. Rodzice małoletnich i pracownicy szkoły znają i wdrażają małoletnich do przestrzegania *Wymogów dotyczących bezpiecznych relacji między małoletnimi*:

- **Zasady bezpiecznych relacji między rówieśnikami**
 - Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
 - Uczniowie są zobowiązani do przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
 - Uczniowie uznają prawo innych uczniów do zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów ani nikogo nie dyskryminują.
 - Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
 - Kontakty między uczniami oparte są na szacunku i cechuje je: wysoka kultura osobista, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża ani nie krzywdzi.
 - Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.

- Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
 - W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie ani konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
 - Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania jest wolny od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
 - Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować jakiegokolwiek formy agresji i przemocy wobec innych uczniów.
 - Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
 - Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla u osoby dorosłej.
 - Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
- **Niedozwolone zachowania uczniów w szkole**
 - Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów / innych osób:
 - agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie / uderzenie / popychanie / kopanie / opluwanie;
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie;
 - bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie;
 - groźby;
 - agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie;
 - wykluczanie / izolacja / milczenie / manipulowanie;
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - wulgarne gesty;
 - śledzenie / szpiegowanie;
 - obraźliwe SMS-y i MMS-y;
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - niszczenie/zabieranie rzeczy;
 - straszenie;

- szantażowanie.
- Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji oraz używanie ich na terenie szkoły.
- Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela, opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
- Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
- Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
- Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
- Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
- Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
- Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
- Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
- Kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
- Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
- Występowanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
- Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
- Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
- Znęcanie się (współdziałanie w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- Aroganckie / niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/innych osób w szkole.
- Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów / osób bez ich zgody.
- Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
- Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Rozdział III

Zasady i procedury interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

- §3.1. W przypadku podjęcia podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, otrzymania zgłoszenia o krzywdzeniu małoletniego albo bycia świadkiem zdarzenia zagrażającego dobru małoletniego, pracownik powinien postępować zgodnie z zasadami i procedurami podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
2. Decyzję o zawiadomieniu instytucji o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego podejmuje dyrektor szkoły.
3. W zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i podejmowanej interwencji, dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „*Niebieska Karta – A*”, do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, formularz „*Niebieska Karta – B*” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w ust 3. Szczegółowe zasady postępowania w przypadkach opisanych powyżej, zawarto w dokumencie *Procedury podejmowania*

interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

5. Z przebiegu interwencji sporządza się *Kartę interwencji*.
6. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom/instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział IV

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletniego

- §4.1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
3. Szczegółowe wytyczne dotyczące ochrony wizerunku i danych osobowych zawarto w dokumencie *Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletniego*.
4. *Zasad ochrony wizerunku i danych osobowych małoletniego*, o których mowa w pkt. 3 zobowiązani są przestrzegać nie tylko pracownicy szkoły, ale też inne osoby, w tym małoletni i ich rodzice.

Rozdział V

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

- §5.1. Szkoła, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające ich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. W szczególności, szkoła instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające.
2. Szkoła zapewnia małoletnim, ich rodzicom i pracownikom placówki stały dostęp do materiałów informacyjnych i edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. Szczegółowe zasady i procedury w tym zakresie, opisano w dokumencie *Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w tej sieci*.

Rozdział VI

Zasady przeglądu i aktualizacji Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

- § 6.1. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za *Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*.
2. Dyrektor upowszechnia wśród personelu, małoletnich i ich rodziców dane kontaktowe osoby, o której mowa w ust. 1.
3. Osoba, o której mowa w ust.1 jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji *Polityki*, za reagowanie na sygnały naruszenia *Polityki* i monitorowanie *Rejestru ujawnionych lub zgłoszonych zdarzeń zagrażających dobru małoletnich* oraz za proponowanie zmian w *Polityce*.
4. Osoba, o której mowa w ust.1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników ZSMEiE, raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji *Polityki*.
5. W ankiecie pracownicy ZSMEiE mogą proponować zmiany *Polityki* oraz wskazywać naruszenia *Polityki* w ZSMEiE.
6. Osoba, o której mowa w ust.1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.
7. Dyrektor w porozumieniu z radą pedagogiczną wprowadza do *Polityki* niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły, dzieciom i ich rodzicom nowe brzmienie *Polityki*.

Rozdział VII

Zasady i sposób udostępniania pracownikom, rodzicom oraz małoletnim *Polityki*

- §7.1. *Polityka* udostępniana jest pracownikom, rodzicom oraz małoletnim zgodnie z zasadą powszechności.
2. Upowszechnienie *Polityki* następuje poprzez zamieszczenie na stronie internetowej szkoły oraz wywieszenie w widocznym miejscu w bibliotece, również w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla dzieci w świetlicy szkolnej.
 3. *Polityka* jest szeroko promowana wśród pracowników, rodziców małoletnich, w tym również poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Rozdział VIII

Kompetencje osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności

- §8.1. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania standardów opisanych w *Polityce*.
2. Przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów opisanych w *Polityce* polega na zorganizowaniu szkolenia na temat standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem lub zapoznaniu ich z dokumentem. Fakt zapoznania się ze standardami opisanymi w dokumencie *Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* oraz zasadach i procedurami związanymi z *Polityką*, pracownicy szkoły potwierdzają własnoręcznym podpisem.
 3. Osoba odpowiedzialna, o której mowa w ust. 1, odpowiada również za upowszechnienie *Polityki* wśród małoletnich i ich rodziców wraz z informacjami dotyczącymi instytucji udzielających wsparcia:
 - Ogólnopolski telefon zaufania dla osób LGTB+ tel. 22 628 52 22 (dostępny od poniedziałku do piątku w godzinach 18:00 – 21:00)
 - Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie "Niebieska Linia" tel. 800 12 00 02 (czynny całą dobę)
 - Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: tel. 116 111 (czynny 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu)
 - Telefoniczne Centrum Wsparcia dla Osób Dorosłych w Kryzysie Psychicznym, tel. 800 70 2222 (czynny całą dobę)
 - Całodobową, bezpłatną infolinię dla dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli – pomoc psychologów, pedagogów i prawników prowadzi Fundacja ITAKA tel. 800 080 222
 - E-mailowe wsparcie psychologiczne Kampanii Przeciw Homofobii: bezpieczniej@kph.org.pl
 - Fundacja "Twarze depresji" – bezpłatne, zdalne konsultacje psychologiczne dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych w stanie kryzysu psychicznego, osób chorych onkologicznie i ich rodzin, kobiet w ciąży i po porodzie – zapisy na <https://twarzedepresji.pl>
 - Także konsultacje psychologiczne i psychiatryczne dla obywateli Ukrainy w języku ukraińskim i rosyjskim – zapisy na: <https://twarzedepresji.pl/ukraina/>.
 - Telefon Zaufania Fundacji Twarze Depresji dla osób dorosłych w stanie kryzysu psychicznego pod numerem tel. 22 290 44 42.
 - E-mailowe wsparcie psychologiczne Lambdy Warszawa: poradnictwo@lambdawarszawa.org
 - Lista psychologów i psycholożek rekomendowanych przez Kampanię przeciw Homofobii:
 - <https://kph.org.pl/pomoc/pomoc-psychologiczna/>
 - E-mailowe wsparcie dla chrześcijan LGBTQ "Wiara i tęcza": wsparcie@wiaraiteczka.pl.
 4. Materiały informacyjno - edukacyjne przygotowane w celu upowszechnienia standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem wśród małoletnich zostały dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, z uwzględnieniem ich rozwoju psychofizycznego.

Rozdział IX
Przepisy regulujące standardy ochrony małoletnich w Internacie

§9.1. Szczegółowe zasady i procedury zawarto w *załączniku nr 16*

Rozdział IX
Przepisy końcowe

§10.1. *Polityka* wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.